

proprietatis, quatenus eam applicauit d. Dominæ Mariae, referens eius ius suum in proprietate. Itaq; solū definitiō causam possessionis, confirmando nominatiōnem d. Matthæi præcipiendoque ut ei fieret collatio. Et ita fuerunt decreta & liberata: literæ executorialis præd. trium sententiarum cōformium respectu possessionis in fuuorem meatū partium: & cum effectu fuit facta prouisio & collatio dict. Capellanæ d. Matthæo virtute dictarum literarum. Laus Deo.

SVMARIA.

- 1 Habens unam ex duabus qualitatib. requisitis a fundatore in patrono, non admittitur ad ius patronatus.
- 2 Sufficit probare consanguinitatem cum defuncto ad successionem absq; eo, quod probetur non esse proximorem.
- 3 Verba sequentia generalia debent intelligi cum eadem qualitate & puritate præcedentium.
- 4 Una pars testamenti declaratur per aliam.
- 5 Non aliter recedendum est a voluntate testatoris, quā cum manifestum sit, aliud sensisse testatorem.
- 6 Pluralitas resoluitur in sing. clarum.
- 7 Resolutio præd. non fit ex proprietate verborum.
- 8 Pluralitas non resoluitur in singularitates, quoties veniatur contra mentem disponentis.
- 9 Pluralitas non resoluitur in singularitates, quando verba pluralis nra. prolata tendunt ad unum effectum communem.
- 10 Pluralitas resoluitur in singularitates in diuiduis.
- 11 Ordinatio testatoris facta in plurali n. debet seruari in una persona, ubi in aliis verificari non potest.
- 12 Pluralitas non resoluitur in singularitates in indiuiduis.
- 13 Ius patronatus quando diuidatur in plures heredes.
- 14 Pluralis loquutio verificatur in singulari, quando non potest verificari in plurali.
- 15 Pluralitas, quando requiritur pro forma, non resoluitur in singularitates.
- 16 Voluntas testatoris facit formam & conditionem.
- 17 Pluralitas non resoluitur in singularitates in præiudicium Ecclesiæ.
- 18 Pluralitas non resoluitur in singularitates, quando est appositum pronomen collectivum.
- 19 Pluralitas resoluitur in singularitates, quando est relata ad plures, & in persona cuiuslibet sortitur suum effectum distinctum & consummatum.
- 20 Pluralitas tunc resoluitur in singularitates, quando, si non resolveretur, esset absurditas vel intellectus contrarius iuri communi.
- 21 Pluralitas tunc resoluitur in singularitates, quando subest eadem ratio vniuersi & multorum.
- 22 Sententia inter alios lata non nocet tertio, quamuis victo aliqua culpa imputari potest in non appellando ab ea, vel appellatiōnem interpositam non prosequendo.
- 23 Patronus vnus non potest augere num. patronorum cōsentiendo, ut alius, qui non erat, efficiatur patronus, quia agit de præiudicio Ecclesiæ, quod plurib. patronis subiciatur.
- 24 Quamdiu adest nominatus per testatorem, cessat nominatio faciēda per patronum.
- 25 Ordinarius non potest commutationem vltimarum voluntatum facere, sed solum Papa de plenitudine potestatis.
- 26 Habens propriam vocationem non eget representatione patris, sed tanquam principaliter vocatus admittendus ad successionem maioratus.
- 27 Citatio generalis per edictum in electione & presentatione, sufficit & non comparentibus parat præiudicium.
- 28 Quilibet presumitur vivere centum annos, quoties probatur, illum, de cuius vita agitur, fuisse natum intra centum annos nondum elapsi.

- 29 Meri per summam & longam absentiam probatur.
- 30 Hec probatio per summam habetur pro veritate plena.
- 31 Arbitrio Iudicis relinquatur, quod tempus dicatur longum, & quod modicum.
- 32 Ex vnica presentatione, que sortita fuit effectum, acquiritur quasi possessio presentandi.
- 33 Ille, qui in aliis actibus patrono competentibus fuit in quasi possessione, presumitur etiam esse in quasi possessione presentandi, quando non constat, quod ius patronatus pertinet ad alium.
- 34 Presentatus ab eo, qui est in quasi possessione patronatus, presertim presentatio a proprietario, nisi tempore presentationis clare constiterit de iure domini.

CONSILIVM IV.

IN causa vertente inter Mariam & Petrum principales, & Ioannem Presbyterum Capellanum ab eisdem nominatum ex vna parte, & Ioannem & cōsortes ex alia super iure patronatus Capellanæ, quam olim fundarunt quidam coniuges consanguinei præd. partium, & super prouisione nunc faciēda d. Capellanæ vacantis, iustitia dictorum Mariæ & Petri duobus constitit articulis. Primo, quod ius patronatus huius Capellanæ competat in solidum eisdem, ac per consequens nominatio d. Ioannis per eos facta a debeat admitti cōferendo dicto Ioanni prædict. Capellaniam. Secundo, quod dictis Mariæ & Petro non noceant processus & sententię olim late in hac eadem causa, quibus videtur diuidi hoc ius patronatus pro dimiditate inter præd. partes, siue eorum antecessores.

Circa primum, quod tantum competat prædict. ius patronatus in solidum dictis Petro & Mariæ probatur iure & voluntate expressa fundatorum, ex qua remanet exclusæ aduersæ partes: nam præcipiunt, quod extingentis ab eis nominatis sit patronus (vt ipsi dicunt) *El pariente nuestro mas propinquo*. Et pronomen, *nuestro*, est collectivum, requiritur, quod consanguinitas sit cum vtroq; fundatore, vt patet ad oculum: & hæc voluntas siue conditio testatorum seruanda est, vt satis probaui in consiliis præcedentibus. Adeo, vt si fundator requiratur duas qualitates in patrono, vt puta, quod sit ex iustis heredibus descendens, & heres, qui tantum vnam harum qualitarum habuerit, non admittetur ad præd. ius patronatus secund. Paris. consil. 48. n. 9. 18. & 19. vol. 4. Vbi n. 20. addit, quod dimidia iuris patronatus spectans ad vnum patronū deficit & extinguitur per mortem ipsius, & accrescit & applicatur vel non diminuitur illi habenti d. ius patronatus. Sic igitur in proposito dicendum venit, vt voluntas testatorum, in illis verbis: *Pariente nuestro*, debeat omnino seruari, ita vt vna ex his duabus qualitatibus deficiat, scilicet, quod non sit consanguineus vtriusq; fundatoris, quamuis sit alterius tantum, non debeat admitti ad hoc ius patronatus, aut saltem præferendus sit, qui ex vtroq; latere cōiunctus siue consanguineus sit, prout sunt dicti Petrus & Maria, vt partes aduersæ consentunt: & est probatū in processu, nempe, quod ipsæ non sunt consanguineæ fundatoris, sed tantum fundatrici, & quod d. patroni sunt consanguinei vtriusque fundatoris: quia duo vincula fortiora sunt vna: quia duo vincula fortiora sunt vno, vt in l. *Balsaba*, ff. ad Trebell. Probatur etiam, quod tempore vacationis huius Capellanæ, & nunc nullus alius consanguineus vtriusq; fundatoris reperitur, nec est in rerum natura ita proximus, sicut sunt d. patroni: esto, quod sufficeret probare consanguinitatē proximam, nec enim (hoc probato) requiritur hoc probari, non esse alium proximorem, vt in terminis similis dispositionis concludit eleganter Raphael Cuma, consil. 43. & alios

alios allegans Capic. decis. 159. n. 11. D. Molin. de Hispan. p. 1. lib. 3. c. 9. n. 21. & 22. & plures referens Pet. Surd. consil. 5. n. 6. vbi n. 33. cum seqq. quomodo hoc intelligatur. Ex quibus omnibus constat, aduersas partes nullū ius habere ad hoc ius patronatus per supradicta.

Restat nunc, vt voluntatem expressam fundatorum ostendamus, qua manifestum fiat, vnum tantum patronum voluisse nominare huius Capellanæ, non autem duos vel plures eod. tempore (non dico de heredib. quia heredes plures vnus patroni pro vnico patrono reputantur, & ita omnes illi vnam tantū vocē habent in presentando. Et hoc ipsum probatur ex eadem dispositione & fundatione huius Capellanæ, dum loquens de vno patrono, inquit, *E despues de los dias del dicho Juan Martin, el pariente nuestro mas propinquo*. Nota verbum, *El pariente*: in singulari nu. prolata, quia non dicit: *Los parientes*: vnus igitur tantū patronus debet esse nō plures. Et hæc voluntas ad vnguē obscuranda est, nec debet quiquā suppleri, addi vel mutari: quia alias alteretur voluntas testatoris, qd fieri non debet, vt in *Clem. quia coningit*, de relig. dom. quod apertius demonstratur ex princip. fundationis, vbi tantū vnus patronus nominatur, sc. Ioan. Martin. non vero duo. Ergo verbū subsequens: *El pariente nuestro*, de vnico tantū & eo habente præd. qualitatē consanguinitatis cū vtroq; fundatore, intelligendū est omnino. Quæ expositio expressa & conformis est atq; amicæ literæ fundationis, imo hoc ipsum consonat ipsa dispositio, non vero aliud. Quinimo testatū verba sequentia fuisse generalia, deberent intelligi cū ead. qualitate & puritate præcedentū, vt in l. *fin. §. si. ff. de iuric. vno & oleo legat. Abb. in c. sedes de reserpt. n. 2. & 8. & sic quod vnus tantū patronus esset huius Capellanæ, non vero duo, maxime, cum hoc sit expressum in fundatione: & vna pars testamenti declaratur per aliam, vt in l. *quis sit ab. in prin. & ibi Bart. & Doct. ff. de legat. 1. Menoch. de recap. poss. remed. n. 25. Roland. a Valle consil. 38. n. 5. lib. 4. Quod etiam probaui, quia vxor fundatoris, eademq; fundatrix habebat eo tempore sortorem matrē, sc. aduersarū partium, quæ fundatores ipsi cognoscebant, & pro tali tractabāt, eiusq; meminere in suis vltimis elogiis & dispositionib. vt videre licet item disposuerunt, vt quidam filius d. sororis fundatricis haberet d. Capellaniam pro toto tempore vitæ suæ, cuius morte nunc vacat: Ergo si vellent, quod præd. soror, a qua partes aduersæ descendunt, haberet aliquod ius ad d. patronatum, vel partem ipsius, id expressissent. Cum igitur non expresserint, id noluisse credendum est, argumento text. in l. *unic. vers. sin autem ad deficientis personam*, C. de caduc. tollend. Voluntas igitur fundatorum (quæ est seruanda) fuit, vt post mortem d. Ioannis esset patronus consanguineus propinquo vtriusq;.**

Nec auidere f. debet quis vnquam recedere ab expressa forma ab ipsi data & perspicua eorum voluntate: quādoquidem non aliter recedendū sit a significatione verborum, quam cum manifestum est, aliud sensisse testatorem, vt in l. *non aliter ff. de legat. 3. & in l. 5. ut. 23. part. 7. tradunt plurimi consilentes, & eos referens Roland. a Vall. consil. 43. n. 17. lib. 4. quia sepe in coniectura mente defuncti erratur, secundum Bald. in l. *precibus*, n. 23. C. de impub. & aliis subseq. Ias. in l. *licet Imperator*, nu. 15. ff. de legat. 1.*

Ex quo inferitur, non habere locum in presenti casu allegationem contrariam, quæ est, vt verba illa, *El pariente nuestro*, intelligantur, vnusquisq; fundatoris seorsum, non vero simul, reddēdo singula singulis. Itaq; hæc pluralitas, *Pariente nuestro*, resoluitur in plures singularitates, nempe, vt consanguineus propinquo vnus fundatoris habeat dimidiam partem patronatus, & alterius consanguineus habeat aliam dimidiā: & sic qd diuidatur f. inter eos d. ius patronatus: quia de iure

pluralitas resoluitur in singularitates, iuxta late tradita per Andream Tiraq. in l. *si vnquam*, verb. *si seperi liberos*, n. 241. & seqq. C. de reuocan. donat. Francisc. Beccum consil. 39. n. 2. lib. 1. Hoc enim in proposito esset absurdū, & aduersus voluntatem dispositionemq; fundatorum nominantium vnū tantū patronum, nō vero plures: vt constat ex clausulis fundationis, vbi sepius atq; sepiissime in num. singulari loquuntur de vno patrono, & alia clausula, qua disponunt, *Que se den al patron que fuere, mil maravedis en cada vn anno, por que tenga cargo de administrarla*. Aliter namq; si dicit. ius patronatus diuidendum foret, quilibet patronorum non haberet plus quam quingentos solidos contra expressam dispositionem fundatorum, quæ habet, vt patrono dētur mille pro administratione, non igitur iam opus est alia approbatione.

Præterea f. pluralitas nunquam resoluitur in singularitates contra ius & voluntatem testatoris, vt est notum, & aduersæ partes fatentur in suis allegatiōibus: quia talis resolutio non fit ex proprietate verborum, vt in l. *fin. ff. ad Trebell. sed ex mente loquentis*, vt inquit Soci. in l. *falsa d. ff. ad fin. ff. de cond. & demost. & Alex. in l. si seruis §. si plurimum, n. 4. ff. si quis cent. Lancel. Poli. in tract. substit. in §. parit. n. 47. vol. 7. et al. diues. f. Doct. fol. 128. Ias. in l. Gallus, §. quid sit, n. 11. ff. de lib. & posth. Quo fit, vt pluralitas non resoluitur in singularitates, quoties veniatur contra mentē dispositionis, vt tenet Bar. Socin. f. consil. 43. n. 1. vol. 1. & Lancel. Poli. vbi supr. n. 46. & 47. Ias. in l. *quamuis*, in fine, C. de impuber. & aliis subseq. * Becaus vbi supra, nu. 11. & in p. l. rō casu Cornueu consil. 159. col. 2. cum seq. lib. 4. **

Nec etiam fit prædicta resolutio, quatenus verba in plurali numero prolata tendunt ad vnum effect. communem, Bart. in dict. l. *falsa*, §. *fin. & in d. si seruis*, §. *si plurimum*, num. 1. quæ Bart. doctrina communiter approbatur, secundum Ias. in d. *si plurimum*, num. 2. & sequitur ceteri, secundum Orosc. ab inum. 1. imo tunc requiritur, vt omnes qualitates simul interueniāt, vt superius probatum fuit in eisdem terminis iuris patronatus.

Quod etiam f. probatur, quia si in aliquo casu pluralitas resoluenda esset in singularitates, illud sane foret in rebus diuiduis, vt probatur in d. *si falsa*, ff. de cond. & demost. quo text. aduersæ partes nituntur ad faciendam prædict. resolutionem pluralitatis in singularitates: & tamen textus ibi loquitur in rebus, vbi cadit diuisio & separatio: Nam legauerat testator duos seruos, *si sui essent cum moretur*: contigit quod postea alienauit vnū eorum: probat textus, valere legatum in altero. Quod nō f. mirum est, cum vnus seruus ab alio separari possit, & constet, eo casu illam fuisse voluntatem testatoris quia ordinatio ipsius facta in plurali numero debet seruari in vna persona, vbi in aliis verificari nec habere locum potest, vt bene concludit in pulchro casu Decius consil. 50. Non vero idem dicendum est, quando constat de contraria voluntate testatoris, & ipsius ordinatio potest in pluralitate verificari, vt in postro casu. Nec f. præterea præd. resolutio habet locum in indiuiduis, prout est ius patronatus, vt in c. *de iur. patron.* tradit bene Rochus de Curt. in eod. rati. verb. *iii. nu. 10.* Nec f. obstat, quod successione diuiditur ius patronatus in plures eiusdem patroni heredes: radicatum namque ius patronatus in persona veri patroni, ipsius morte transmittitur ad eius heredes, vt in *Clem. plures*, & ibi Doct. de iur. patr. Quia respondeo, hoc quidem verum esse, quando ille principalis habet ius quæd. quia est verus patronus: secus vero si id non habeat: quia nemo plus iuris in alterum transferre potest, &c. Item plures heredes vnus patroni habentur pro vno, & vnam tantum vocem habent, vt in dict. *Clemens. plures*, & tradit huius rationem assignans Rochus in verb.